

Blázen schopný pohádat se i sám se sebou. Slibuje nemožné a dohodnout se neumí prakticky s nikým. Slovensku hrozí že opozici může řídit neřízená střela Matovič

- CZ24 News | 17. února 2020

SLOVENSKO: Program si nechal schválit na internetu, podle expertů slibuje nemožné a dohodnout se neumí prakticky s nikým. Slovenskou vládu může po volbách sestavovat lídr hnutí OLaNO Igor Matovič. Bojovník proti korupci a fanoušek přímé demokracie za deset let v politice proslul svými názornými akcemi. Nyní může přilákat i voliče extremistů.

„Jediný člověk, se kterým Igor Matovič zatím neměl žádný konflikt? Igor Matovič,“ zní jeden z popisů aktuálně největší naděje slovenské opozice na svržení dlouholeté vlády Roberta Fica, Petera Pellegriniho a Směru-SD.

Volby se konají 29. února a podle posledního průzkumu agentury AKO může nevyzpytatelný Matovič se svým hnutím Obyčejní lidé a nezávislé osobnosti (OLaNO) získat až 15,5 procenta hlasů, což ho staví na druhou příčku za sice nejsilnější, ovšem slábnoucí sociální demokraty.

Někdejší majitel vydavatelství zaměřeného na regionální týdeníky ve slovenském parlamentu způsobil rozruch už před deseti lety, jen pár týdnů poté, co se do Národní rady dostal za stranu Svoboda a Solidarita (SaS). Od poslankyně Slovenské národní strany (SNS) Anny Belousové tehdy dostal facku za to, že o ní ve svém článku psal jako o „Anči“.

Od té doby se mnohé změnilo, provokací se však Matovič nevzdal. Naopak. Jen v poslední době udělal několik akcí, které mu zajistily pozornost médií, ale především voličů. Třeba když se se svými kolegy vydal do francouzského Cannes, aby našel vilu exministra financí Jána Počiatka.

Ten na uniklé nahrávce s bývalým generálním prokurátorem Dobroslavem Trnkou detailně probírá miliardové podvody, do kterých je zřejmě zapletený. Na Počiatkovu luxusní haciendu Matovič přilepil ceduli s nápisem „majetek Slovenské republiky“ a členovi vládní strany vzkázal, že o ni jednou přijde. Všechno natočil na video a o výlet se podělil se svými fanoušky.

Šestačtyřicetiletý trnavský bojovník proti korupci také loni připomněl obrovskou kauzu Gorila, když narušil tiskovou konferenci Směru tím, že před Ficem mával papírem s jeho větou z dnes už proslulé nahrávky z bytu, ve kterém se politici scházeli s vlivnými podnikateli.

„On je ožralý,“ říkal zase nápis na čtvrtce papíru, kterou Matovič nedávno namířil na lídra SNS a předsedu parlamentu Andreje Danku. Před čtyřmi lety Matovičovi straníci pro změnu před parlamentní řečnický pult s odkazem na korupční kauzu ministra vnitra Roberta Kaliňáka vysypali igelitky plné falešných bankovek, aby lidem ukázali, kolik je 12 milionů eur v hotovosti.

Matovič Danka osočil z opilosti:

Program posbíraný na internetu a populistické sliby

Podle slovenského politologa Pavola Baboše se zdatnému rétorovi Matovičovi právě využíváním podobných grafických pomůcek daří přitáhnout pozornost veřejnosti mnohem lépe než ostatním politikům. „Obyčejnému člověku dokáže jednoduše a srozumitelně předat politický vzkaz a svá poselství umí přetavit nejen do slov, ale demonstruje je třeba i v ulicích,“ říká pro iDNES.cz Baboš.

K tomu, že Matovičovo hnutí v poslední době vystřelilo v průzkumech nahoru a předskočilo i novou stranu slovenského exprezidenta Andreje Kisky Za lidi či hnutí Progresivní Slovensko/Spolu, ze kterého vzešla současná hlava státu Zuzana Čaputová, navíc podle něj přispěla i správně načasovaná kampaň.

Za efektními triky se však skrývá slabý a veskrze populistický program. Sám Matovič, nejviditelnější člen OLaNO, je kombinací populisty a aktivisty. „Klidně bych přidal i nálepku anti-establishment. Matovič totiž dlouhodobě bojuje za to, aby politika nebyla uzavřená a v područí politických stran, ale otevřená jednotlivcům,“ vysvětluje Baboš s tím, že právě OLaNO nabízí lidem možnost vstupu do parlamentní politiky i bez stranické průkazky.

Tento přístup však podle něj přináší nekonzistentní mix sportovců, televizních hvězd – letos kandiduje třeba komik a moderátor Jozef Pročko – a dalších veřejných osobností bez jednotného politického názoru. A co se týká aktuálního programu OLaNO, ten je předmětem kritiky ze strany odborníků, komentátorů i politiků už od chvíle, kdy o něm Matovič začal mluvit.

Spustil totiž internetovou anketu, ve které nechal Slováky hlasovat o jedenácti bodech s tím, že ty vítězné pak prosadí do programového prohlášení své vlády. Na mnohé otázky, které lidem položil, by jen málokdo odpověděl záporně.

„Souhlasíte s hmotnou odpovědností politiků? Souhlasíte s padesátiprocentní odměnou pro toho, kdo odhalí korupčníka? Souhlasíte s příspěvkem 200 eur pro těhotné od čtvrtého měsíce těhotenství? Souhlasíte s bezplatnou dopravou pro děti, studenty, invalidy a důchodce nejen ve vlaku, ale i v autobuse?“ ptal se Matovič.

Nejkontroverznější byl ovšem návrh, aby onkologicky nemocní pacienti dostali možnost absolvovat operaci do dvou týdnů od stanovení diagnózy, později upravený na variantu „od chvíle, kdy lékař uzná za vhodné“.

Právě lékaři se brzy ozvali s tím, že je to nesmysl. Zbytek opozice zase poukázal na to, že už Matovič nedoplnil, kde chce na nákladné změny ve zdravotnictví, školství či policii vzít peníze. Lídr OLaNO si ovšem za svým programem stojí natolik, že jím podmiňuje vstup do vlády.

A nominovat chce také premiéra. Kdo by to mohl být, už však neřekl. „Dá se očekávat, že to bude někdo, kdo nemusí být na jeho kandidátce. Poprvé v historii Slovenska by se tak premiérem mohl stát člověk, který neprošel volbami,“ upozorňuje Baboš.

Předvolební průzkumy OLaNO stavějí před krajně pravicovou Lidovou stranu Naše Slovensko (LSNS) Mariana Kotleby, která by nyní byla třetí s 10,3 procenta hlasů. Zatímco proti Směru brojí dlouhodobě, na Kotlebu Matovič na rozdíl od zbytku opozice příliš neútočí, i když už dal najevo, že pro něj není přijatelný. A podle Baboše to dělá proto, že má zájem o Kotlebovy voliče.

„Chce je přesvědčit, že je lepší. V tomto ohledu to dává smysl i proto, že v rámci demokratického opozičního tábora je Matovič nejvíce populistický a má jisté sklony k anti-establishmentu. Na této linii zachytává tu část voličů, pro které etablované politické strany nejsou atraktivní,“ míní politolog s

tím, že mnohé protestní hlasy zamíří právě k Matovičovi.

Rozhádaná opozice se bude muset dohodnout

Aby se naplnily naděje mnohých Slováků, že skandály zatížená vláda konečně skončí a přijde změna, bude se muset roztržistěná opozice dohodnout. Pokouší se o to už dlouhé měsíce. Čtveřice stran uzavřela „pakt o neútočení“ a před veřejností se více či méně úspěšně snaží vystupovat jednotně. Vidle jim do toho hodil jeden z lídrů – Matovič.

Muž, který prohlásil, že chce „dělat policajta i v budoucí koaliční vládě“, se do svých rivalů opakovaně naváží. Zároveň ovšem několikrát vybídl ke spolupráci. Baboš jeho strategii popisuje jako hru, „kdy se téměř každý druhý měsíc stavěl do pozice, že chce sjednotit opoziční strany, ale ti ostatní ho ignorují“.

Pokud ovšem volby dopadnou volby tak, jak ukazují průzkumy, a Matovič bude sestavovat vládu, bez zbytku demokratické opozice se neobejde. Stejně jako ona bez něj. „Myslím si, že základní dohodu na začátku najdou. Ve hře však bude, zda jim to vydrží celé čtyři roky a nezlomí se to na nějaké malichernosti,“ míní Baboš.

Směr podle něj zřejmě zamíří do opozice, protože nebude schopen sestavit vládu. Tomu napovídá i fakt, že by se jeho koaliční partner SNS podle některých průzkumů nemusel vůbec dostat do parlamentu. Slovensko tak podle politologa čekají velmi dlouhá povolební vyjednávání. A Igor Matovič v nich bude mít hlavní slovo.

Je Fico ochotný spolupracovat i s Kotlebou?

Do Národní rady se může dostat rekordní množství stran a žádná nechce spolupracovat s Marianem Kotlebou. Odmítl to zbytek opozice i vládní blok. Tedy alespoň oficiálně. Kotlebova LSNS ovšem v minulosti několikrát hlasovala v souladu s koalicí.

„Robert Fico by k tomu řekl, že nemůže za to, jak kotlebovci hlasují, a že se o jejich hlasy neuchází. Na druhé straně je těch náhod samozřejmě až příliš mnoho,“ říká politolog Pavol Baboš. „I teď, kdy chtěl Směr a SNS na poslední chvíli prosadit některé návrhy a třetí koaliční partner jim řekl, že je v tom nepodpoří, kotlebovci hned ten den řekli, že je podpoří, jako by jim utíkali na pomoc,“ pokračuje.

Otázka, zda je Kotleba přijatelný či ne, je podle něj nyní velmi důležitá. „Směr v tom není jednotný. Robert Fico udělá vše pro to, aby se udržel u moci, protože za jistých okolností je reálné, že bude vyšetřovaný a možná i stíhaný. Proto si myslím, že by uměl akceptovat třeba tichou podporu kotlebovců. Jenže ve Směru jsou i lidé, kterým trochu upřímněji věřím, že by pro ně byl Kotleba problém. A jeden z nich je premiér Peter Pellegrini,“ míní Baboš.

Kateřina Havlická